

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikátor materiálu	EU: ICT – 3 – 49
Anotace	Prezentace seznamuje žáka s příčinami, průběhem a následky selského povstání v roce 1775.
Autor	Mgr. Blanka Šteindlerová
Jazyk	Čeština
Vzdělávací oblast	Člověk a společnost
Vzdělávací obor	Dějepis
ICT = Předmět / téma	Dějepis/Novověk
Očekávaný výstup	Žák se pokusí vysvětlit příčiny, zná základní informace o průběhu a výsledcích selského povstání roku 1775.
Speciální vzdělávací potřeby	- zdravotní postižení - LMP
Klíčová slova	rebelie, nevolnictví, sedláci u Chlumce, Robotní patent, Patent o zrušení nevolnictví
Druh učebního materiálu	Prezentace
Druh interaktivity	Kombinace
Cílová skupina	Žák
Stupeň a typ vzdělávání	základní vzdělávání – druhý stupeň
Typická věková skupina	13 - 14 let / 8. ročník
Období tvorby DUM	4/2013

SĚLSKÁ

REBELIE

1775

PŘÍČINY SELSKÉHO POVSTÁNÍ

- ❖ ve druhé polovině 18. století probíhaly v zemědělství i ve výrobě zboží výrazné změny
- ❖ jejich velkou překážkou bylo nevolnictví
- ❖ Marie Terezie i její syn Josef II. pochopili, že je nutné změnit závislost poddaných na vrchnosti
- ❖ poddaní sedláci se domnívali, že nevolnictví již bylo zrušeno a vrchnost jim tuto skutečnost zatajila

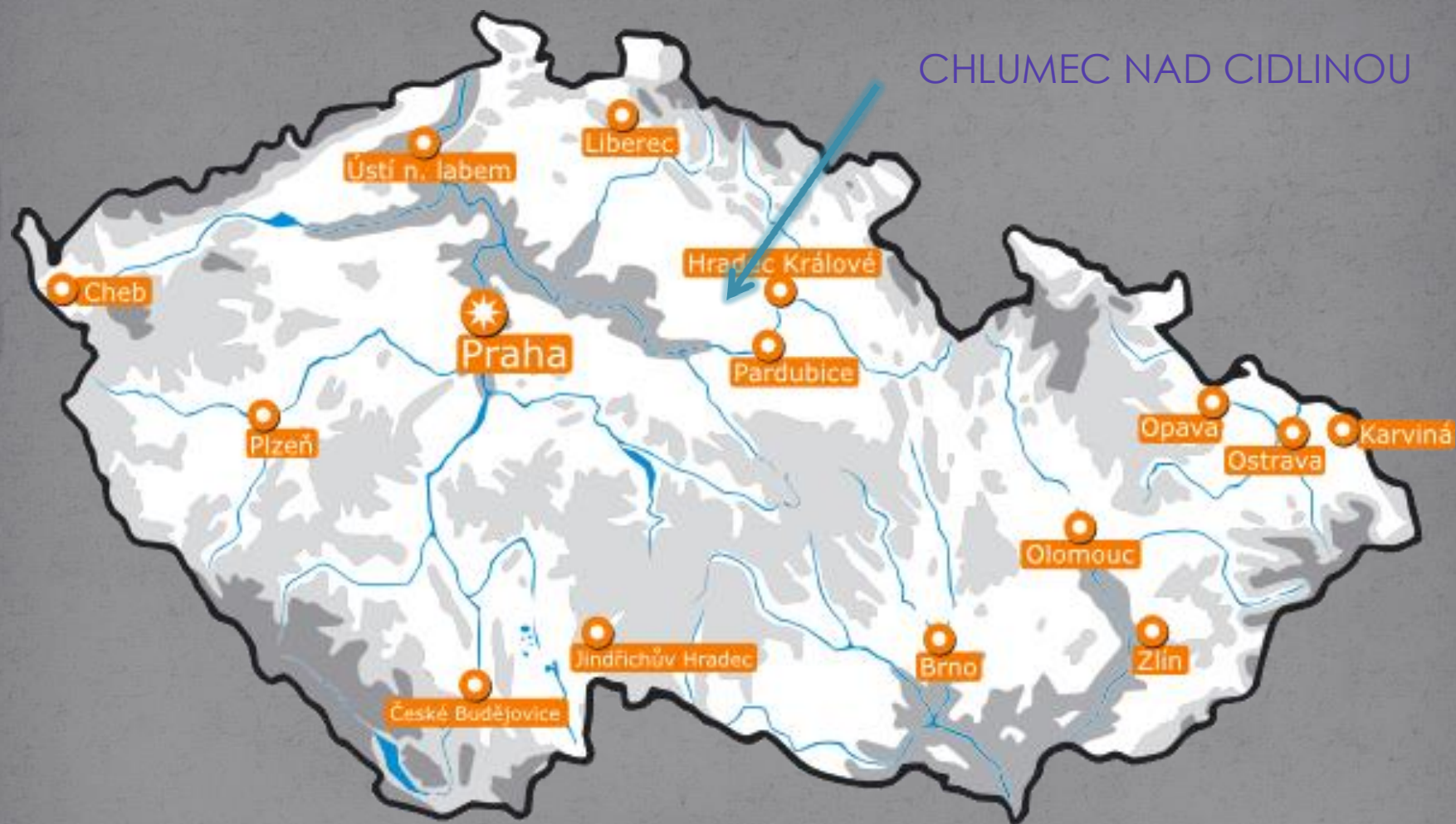
PRŮBĚH SELSKÉHO POVSTÁNÍ

- ❖ proto na mnoha místech českého království propukaly již od ledna roku 1775 selské rebelie
- ❖ skupiny ozbrojených sedláků táhly krajem o po úřednících požadovaly potvrzení o zrušení či snížení roboty a jiných poddanských a nevolnických povinností
- ❖ sedláci napadali a ničili zámky, sídla panských úředníků, fary, kaple, sochy svatých...
- ❖ ozbrojeni byli většinou klacky, kyji a zemědělským nářadím, výjimečně měli pušky
- ❖ některé skupiny povstalců se na jaře vydaly směrem na Prahu, byly ale zastaveny císařským vojskem

SEDLÁCI U CHLUMCE

- ❖ ve stejné době jiná ozbrojená skupina rebelantů napadla některé budovy a majetky ve východních Čechách
- ❖ na konci března táhla do Chlumce nad Cidlinou, kde se chystala napadnout a dobýt zámek
- ❖ zasáhla vojenská jednotka – vycvičené vojsko sedláky porazilo
- ❖ celkem bylo 5 sedláků zabito, 3 se utopili a 211 jich vojáci zajali

CHLUMEC NAD CIDLINOU

DŮSLEDKY SELSKÉHO POVSTÁNÍ

- ❖ většina zajatců byla vyplacena karabáčem nebo byli posláni na nucené práce
- ❖ vůdcové byli pro výstrahu v Praze oběšeni
- ❖ v srpnu 1775 vydala Marie Terezie „Robotní patent“, který přinesl nevolníkům značné úlevy
- ❖ v roce 1781 vydal Josef II. Patent o zrušení nevolnictví
- Dodnes se používá rčení:
„Dopadli jak sedláci u Chlumce.“

ZOPAKUJME SI

- ❖ Co je to rebelie?
- ❖ Povstání, vzbouření.
- ❖ Ve kterém roce vypukla v českém království selská povstání proti nevolnictví?
- ❖ 1775.
- ❖ Co vzbouření sedláci požadovali?
- ❖ Zrušení nebo omezení robotních a dalších nevolnických povinností.
- ❖ Kde se uskutečnilo nejtěžší střetnutí vzbouřenců a císařského vojska?
- ❖ U Chlumce nad Cidlinou.
- ❖ Jaké byly důsledky selské rebelie?
- ❖ Poprava vůdců, nucené práce a výprask karabáčem.
- ❖ Co znamená – „Dopadl jak sedláci u Chlumce“?
- ❖ Dopadl špatně.

ÚKOL NA ZÁVĚR

- ❖ V Chlumci nad Cidlinou je na památku selské rebelie postaven památník.
- ❖ Použij internet.
- ❖ Zvol vyhledavač a vyhledej obrázek pomníku a základní informace o něm.
- ❖ Obrázek vytiskni a vlep do sešitu.

ZDROJE:

Uveřejněné odkazy [cit. 2013-4-4]. Dostupné pod licencí Clker na WWW:
mapa ČR:

<http://www.clker.com/clipart-11267.html>